

MARKET GUIDE

LITWA

**KRAJOWY DEPOZYT
PAPIERÓW WARTOŚCIOWYCH S.A.**

**WARSZAWA
Październik 2011**

KDPW S.A. dołożył wszelkich starań aby informacje zawarte w niniejszym Market Guide były wiarygodne i rzetelnie przedstawione. Materiał ten ma jednak charakter wyłącznie informacyjny i KDPW S.A. nie ponosi odpowiedzialności za poprawność oraz aktualność informacji zawartych w niniejszym dokumencie, w tym za ewentualne negatywne konsekwencje decyzji i działań podjętych na ich podstawie.

Informacje podatkowe mają jedynie charakter informacyjny i nie stanowią opinii prawnej, ani usług doradztwa podatkowego, finansowego lub inwestycyjnego w rozumieniu przepisów polskich lub zagranicznych.

KDPW S.A. zaleca klientom skorzystanie z profesjonalnego doradztwa prawnego, w tym potwierdzenia informacji prawopodatkowych zawartych w niniejszym dokumencie przez zewnętrzny podmiot lub osobę, która zawodowo świadczy pomoc prawną w zakresie właściwego prawa podatkowego.

KDPW S.A. zastrzega sobie prawo zmiany informacji zawartych w niniejszym dokumencie bez wcześniejszego powiadomienia.

Dokument stanowi własność KDPW S.A. i jest przedmiotem praw autorskich KDPW S.A.

Informacje zawarte w Market Guide nie stanowią oferty, zaproszenia do rokowań ani innych podobnych zobowiązań.

SPIS TREŚCI

1. INFORMACJE OGÓLNE.....	5
1.1 INSTYTUCJE I ORGANIZACJE – UCZESTNICZY RYNKU FINANSOWEGO.....	5
1.1.1 ORGANIZATORZY RYNKU PAPIERÓW WARTOŚCIOWYCH	5
1.1.2 INFRASTRUKTURA ROZLICZENIOWO–ROZRACHUNKOWA.....	6
1.1.3 NADZÓR RYNKOWY	6
1.1.4 BANK CENTRALNY.....	7
2. INFORMACJE SZCZEGÓŁOWE	8
2.1 ROZLICZENIE, ROZRACHUNEK I DEPOZYT PAPIERÓW WARTOŚCIOWYCH.....	8
2.1.1 OPIS SYSTEMU	8
2.2 PODMIOTY BIORĄCE UDZIAŁ W TRANSFERZE PORTFELA PAPIERÓW WARTOŚCIOWYCH ..	9
POMIĘDZY RYNKIEM LITEWSKIM A POLSKIM.....	9
2.2.1 PROCES TRANSFERU PAPIERÓW WARTOŚCIOWYCH Z RYNKU LITEWSKIEGO	9
2.2.2 PROCES TRANSFERU PAPIERÓW WARTOŚCIOWYCH NA RYNEK LITEWSKI.....	10
2.2.3 DANE DOTYCZĄCE POŚREDNIKÓW.....	11
2.2.4 CHARAKTERYSTYKA POŁĄCZENIA OPERACYJNEGO	11
2.2.5 PRZEKAZYWANIE INSTRUKCJI.....	11
2.2.6 SPECYFIKACJA INSTRUKCJI – ZESTAWIENIE WYMOGÓW	12
2.3 WYKONYWANIE PRAW Z PAPIERÓW WARTOŚCIOWYCH.....	13
2.3.1 WALNE ZGROMADZENIE	13
2.3.2 WYPŁATA DYWIDENDY	14
2.3.3 PROCEDURA WYPŁATY ŚRODKÓW PIENIĘŻNYCH.....	15
2.3.4 ZASADY KOMPENSACJI POŻYTKÓW (MARKET CLAIMS)	15

ZESTAWIENIE INFORMACJI PODSTAWOWYCH	
NUMER RACHUNKU	06061102
TYP POŁĄCZENIA OPERACYJNEGO	POŁĄCZENIE BEZPOŚREDNIE Z DEPOZYTEM LOKALNYM FREE OF PAYMENT (FoP)
LOKALNY CSD	LCVPD
CYKL ROZRACHUNKOWY AKCJI	T+3
STAWKA PODATKU OD DYWIDENDY	15%
WYPŁATA DYWIDENDY	PAYMENT DATE LUB PAYMENT PERIOD

1. INFORMACJE OGÓLNE

1.1 INSTYTUCJE I ORGANIZACJE – UCZESTNICY RYNKU FINANSOWEGO

1.1.1 ORGANIZATORZY RYNKU PAPIERÓW WARTOŚCIOWYCH

Rynek regulowany / MTF

NASDAQ OMX Vilnius	
<i>Adres:</i>	Konstitucijos pr. 7, Floor 15 Business center "Europa" LT-08501 Vilnius, Litwa
<i>Tel.</i>	+370 5 27 23 871
<i>Fax:</i>	+370 5 27 24 894
<i>www:</i>	www.nasdaqomxbaltic.com
<i>e-mail:</i>	kontakt za pośrednictwem strony www.

NASDAQ OMX Vilnius (VLN) jedyną giełdą na Litwie. Transakcje mogą zawierać wyłącznie członkowie NASDAQ OMX Vilnius – banki i firmy brokerskie.

NASDAQ OMX jest właścicielem 95,12 % akcji Giełdy w Wilnie.

Notowania na NASDAQ OMX Vilnius odbywają się W EURO.

Platformą MTF dla Grupy Nasdaq OMX jest First North. Operatorem nieregulowanego rynku First North są giełdy z grupy OMX. Jest to platforma transakcyjna przeznaczona dla małych, rozwijających się spółek.

1.1.2 INFRASTRUKTURA ROZLICZENIOWO–ROZRACHUNKOWA

Centralny depozyt

Central Securities Depository (CSDL, LCVPD)	
<i>Adres:</i>	Konstitucijos pr. 23, LT-08105 Vilnius Litwa
<i>Tel.</i>	+370 5 26 38 510
<i>Fax:</i>	+370 5 27 21 676
<i>www:</i>	www.csdl.lt
<i>e-mail:</i>	info@csdl.lt

Central Securities Depository (CSDL, LCVPD) pełni funkcje centralnego depozytu papierów wartościowych (zdematerializowanych w formie zapisu księgowego) na rynku litewskim. Jest instytucją publiczną (spółką) specjalnego przeznaczenia. 32 % akcji Central Securities Depository jest własnością NASDAQ OMX, a 8 % Giełdy w Wilnie, większościowym akcjonariuszem LCVPD jest Bank Centralny.

1.1.3 NADZÓR RYNKOWY

The Securities Commission of the Republic of Lithuania	
<i>Adres:</i>	Konstitucijos pr. 23, LT-08105 Vilnius Litwa
<i>Tel.</i>	+37 (85) 27 25 091
<i>Fax:</i>	+37 (85) 27 25 089
<i>www:</i>	www.vpk.lt
<i>e-mail:</i>	vpk.info@vpk.lt

Securities Commission of the Republic of Lithuania jest instytucją publiczną, która wykonuje funkcje nadzoru nad rynkiem kapitałowym na Litwie, ochrony inwestorów oraz inne w litewskim przewidziane prawie.

1.1.4 BANK CENTRALNY

The National Bank of Lithuania	
<i>Adres:</i>	Gedimino pr. 6, LT-01103 Vilnius Litwa
<i>Tel.</i>	+370 5 26 80 029
<i>Fax:</i>	+370 5 26 28 124, +370 5 21 21 501
<i>www:</i>	www.lb.lt
<i>e-mail:</i>	info@lb.lt

Narodowy Bank Litwy pełni rolę banku centralnego na Litwie.

The National Bank of Lithuania działa także jako bank rozliczeniowy System LITAS gwarantuje także wykonanie transakcji against payment pomiędzy finansowymi firmami brokerskimi oraz specjalnymi finansowymi oddziałami banków. Zgodnie z instrukcjami otrzymanymi CSDL.

2. INFORMACJE SZCZEGÓŁOWE

2.1 ROZLICZENIE, ROZRACHUNEK I DEPOZYT PAPIERÓW WARTOŚCIOWYCH

2.1.1 OPIS SYSTEMU

Rozliczenie i rozrachunek

Rozliczenie i rozrachunek transakcji (giełdowych oraz OTC), których przedmiotem są papiery wartościowe notowane na Vilnius Stock Exchange odbywa się w LCVPD. Nie istnieje instytucja niezależnej izby rozliczeniowej.

Transakcje giełdowe

Obrót na Vilnius Stock Exchange odbywa się w ramach:

- ✓ Pre-market session w godz. 8.45 – 10.00,
- ✓ Normal trading session w godz. 10.00 -16.00,
- ✓ Post-market session w godz. 16.00 – 16.30.

Cykl rozrachunkowy

Transakcje automatyczne	T+3
Transakcje negocjowane	T+0 do T+40
Transakcje OTC	T+1 do T+360 (w praktyce T+3)

Rozrachunek transakcji giełdowych odbywa się w EURO na zasadzie netto.

Transfer od sprzedającego do kupującego odbywa się niezwłocznie po potwierdzeniu przez operatora rachunku otrzymania instrukcji i sprawdzeniu przez CSDL dostępności papierów wartościowych. Rozrachunek transakcji FOP odbywa się on-line. Transakcje mogą być przekazywane do rozrachunku 17.45. ich rozrachunek następuje do 18.00

Transakcje OTC

CSDL przetwarza transakcje OTC against payment w Litach w godz. 8.00–16.00, a w transakcje w EURO w godz. 8.05–18.00 CSDL przekazuje instrukcje płatnicze do Banku Centralnego. Transfer papierów wartościowych odbywa się po potwierdzeniu przez Bank Centralny spełnienia zobowiązań pieniężnych.

Rozrachunek pieniężny

Istnieją dwa sposoby dokonania rozrachunku pieniężnego transakcji - przez Clearing bank lub bezpośrednio. Wszystkie transakcje zawierane na Vilnius Stock Exchange lub transakcje OTC DVP (w Litach) podlegają rozrachunkowi przez Clearing bank.

Depozyt

CSDL podobnie jak firmy brokerskie jest uprawniony do prowadzenia rachunków indywidualnych. Prowadzi także konta zbiorcze typu omnibus.

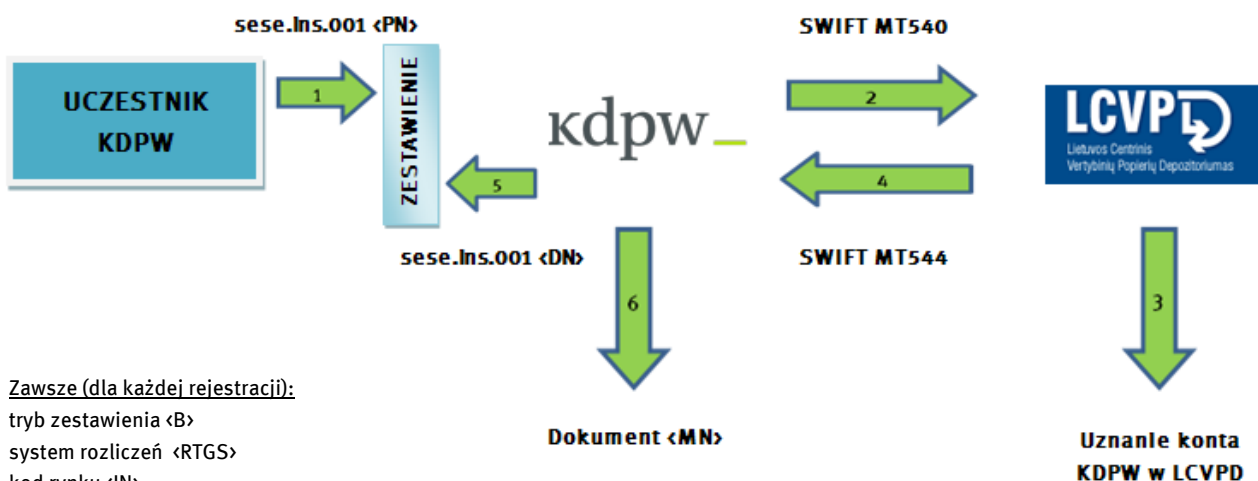
2.2 PODMIOTY BIORĄCE UDZIAŁ W TRANSFERZE PORTFELA PAPIERÓW WARTOŚCIOWYCH POMIĘDZY RYNKIEM LITEWSKIM A POLSKIM

W procesie transferu portfela papierów wartościowych pomiędzy rynkiem litewskim a polskim biorą udział następujące podmioty:

- ✓ KDPW S.A. (jako CSD inwestora),
- ✓ LCVPD (jako CSD emitenta).

2.2.1 PROCES TRANSFERU PAPIERÓW WARTOŚCIOWYCH Z RYNKU LITEWSKIEGO

Rozrachunek w systemie KDPW

Zawsze (dla każdej rejestracji):

tryb zestawienia <B>
system rozliczeń <RTGS>
kod rynku <IN>
tryb obrotu: <ZN>
typ operacji <TR>

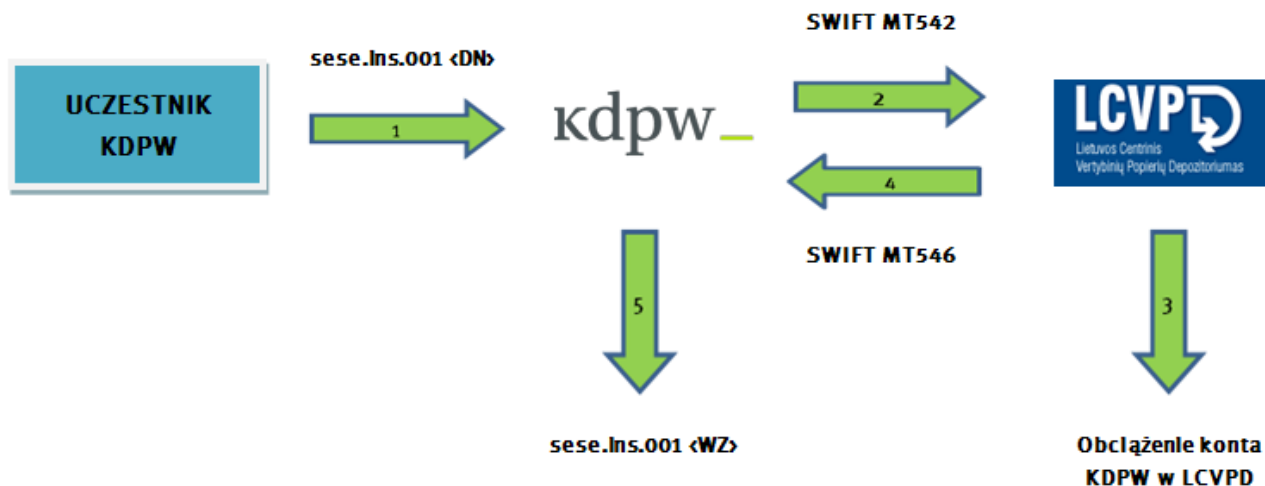
Strony transakcji a ewidencja.

Ewidencja transferów transgranicznych w kdpw_stream prowadzona jest przy użyciu konta emisyjnego, jednak księgowanie na koncie KDPW odbywa się domyślnie – po stronie sprzedającej Uczestnik wskazuje swojego faktycznego kontrpartnera z zagranicznego rynku.

1. Wystawiana przez Uczestnika instrukcja PN będąca przedmiotem matchingu w systemie kdpw_stream
Strona Dt – Kontrpartner Zagraniczny (w formacie zgodnym z wymogami LCVPD)
Strona Ct – Kod uczestnika i ID konta podmiotowego
2. Wystawiany przez KDPW komunikat SWIFT MT540 (Receive Free) – Instrukcja dot. otrzymania papierów
3. LCVPD uznaje konto KDPW
4. Otrzymywany z LCVPD komunikat SWIFT MT544 (Receive Free Confirmation) – Potwierdzenie uznania konta KDPW
5. Wystawiana przez KDPW instrukcja DN będąca przedmiotem matchingu w systemie kdpw_stream
6. Wygenerowany na podstawie zgodnych instrukcji rozliczeniowych DN + PN dokument ewidencyjny MN w systemie KDPW:
Dt – /W/ 0001 0 01 00 99 NKK PP (AVAI)
Ct – // FFFF W YY UR 04 NKK PP (AVAI), /W/ FFFF W YY UR 00 NKK PP (AVAI).

2.2.2 PROCES TRANSFERU PAPIERÓW WARTOŚCIOWYCH NA RYNEK LITEWSKI

Rozrachunek w systemie KDPW

Zawsze (dla każdego wyrejstrowania):

tryb zestawienia <N>
system rozliczeń <RTGS>
kod rynku <IN>
tryb obrotu: <ZN>

Strony transakcji a ewidencja

Z perspektywy ewidencji na wytransferowanie papierów zagranicznych składają się dwie odrębne operacje, z których każda musi zostać zaksięgowana (STLD):

- 1) przeksięgowanie papierów pomiędzy kontami Uczestnika – z konta zwykłego na konto blokowane
- 2) wyksięgowanie z konta blokowanego przez konto emisyjne (wykonywane przez KDPW po potwierdzeniu z LCVPD).

Księgowanie na koncie blokowanym odbywa się w kdpw_stream domyślnie – po stronie kupującej Uczestnik wskazuje swojego kontrpartnera z zagranicznego rynku.

1. *Wystawiany przez uczestnika instrukcja DN – blokada papierów*
Strona Dt – Kod uczestnika i ID konta podmiotowego;
Strona Ct – Kontrpartner Zagraniczny (w formacie zgodnym z wymogami LCVPD)
podstawa zapisu: dowód ewidencyjny wystawiony na podstawie powyższej instrukcji rozliczeniowej
Dt – /J/ FFFF W YY UR 04 NKK PP (AVAI), /W/ FFFF W YY UR 00 NKK PP (AVAI)
Ct – /J/ FFFF W YY UR 09 NKK PP (BLWR), /W/ FFFF W YY UR 00 NKK PP (BLWR)
2. *Wystawiany przez KDPW komunikat SWIFT MT542 (Delivery Free) – Instrukcja dostarczenia papierów*
3. *LCVPD obciąża konto KDPW*
4. *Otrzymywany z LCVPD komunikat SWIFT MT546 (Delivery Free Confirmation) – Potwierdzenie obciążenie konta KDPW*
5. *Wystawiany przez KDPW dokument ewidencyjny WZ (faza operacji CL01)*
Dt – /J/ FFFF W YY UR 04 NKK PP (BLWR), /W/ FFFF W YY UR 00 NKK PP (BLWR)
Ct – /W/ 0001 0 01 00 99 NKK PP (AVAI)

2.2.3 DANE DOTYCZĄCE POŚREDNIKÓW

Central Securities Depository (CSDL, LCVPD)	
<i>Adres:</i>	Konstitucijos pr. 23, LT-08105 Vilnius Litwa
<i>Tel.</i>	+370 5 26 38 510
<i>Fax:</i>	+370 5 27 21 676
<i>www:</i>	www.csdl.lt
<i>e-mail:</i>	info@csdl.lt

2.2.4 CHARAKTERYSTYKA POŁĄCZENIA OPERACYJNEGO

Połączenie operacyjne bezpośrednie.

KDPW ma otwarty w LPVCD rachunek zbiorczy typu omnibus.

2.2.5 PRZEKAZYWANIE INSTRUKCJI

Instrukcje i inne dokumenty są przekazywane do LCVPD za pośrednictwem sieci SWIFT.

Terminy dostarczania instrukcji

Aby możliwe było rozliczenie transferu w ciągu jednego dnia, KDPW musi przekazać instrukcję do LCVPD przed 16:45 CET (SD). Uczestnicy powinni przekazywać swoje instrukcje do KDPW przynajmniej 10 minut wcześniej. Zalecamy jednak przesyłanie instrukcji z większym wyprzedzeniem.

Instrukcja rozliczeniowa wysłana do LCVPD może być rozliczona jedynie w dniu wskazanym w instrukcji rozliczeniowej, nie ma możliwości jej rozliczenia po tym dniu. W związku z powyższym, w przypadku nie rozliczenia instrukcji w danym dniu uczestnik powinien ponownie poinstruować KDPW celem otrzymania, bądź dostarczenia papierów w kolejnym dniu.

Anulowanie instrukcji

Uczestnik ma możliwość anulowania instrukcji przekazanej już do LCVPD.

Instrukcja DN może być anulowana na dwa sposoby:

1. Bezpośrednio w kdpw_stream (sese.inp.001, typ operacji ZS, typ instrukcji ZS, Dt: konto blokowane Ct: konto zwykłe) – zmiana statusu dokona się po akceptacji KPDW.
2. Na podstawie pisemnego upoważnienia, przesyłanego przez Uczestnika na skrzynkę ESDI 0001032PRD lub faksem na numer (22) 537 91 60 .

W obu przypadkach KDPW przekazuje do LCVPD instrukcję SWIFT CANC. Papiery zwalniane są z konta BLWR po potwierdzeniu przez LCVPD anulowania wcześniejszej MT542.

Instrukcja PN może być anulowana tylko na podstawie pisemnego upoważnienia ESDI / fax. KDPW odrzuci instrukcję PN po potwierdzeniu przez LCVPD anulowania wcześniejszej MT540.

2.2.6 SPECYFIKACJA INSTRUKCJI – ZESTAWIENIE WYMOGÓW

Instrukcja PN	Instrukcja DN	Wymagane informacje:
PSET <PlcOfSttlm> miejsce rozliczenia	PSET <PlcOfSttlm> miejsce rozliczenia	CSDLLT22 (kod BIC)
DEAG <DlvrAgtDtls>	REAG <RcvgAgtDtls>	<BIC> kod BIC uczestnika LCVPD </BIC>
		<KDPWSafAcct> konto uczestnika LCVPD </KDPWSafAcct>
SELL <SellrDtls> Klient DEAG'a	BUYR <BuyrDtls> Klient REAG'a	<Prtryld> nazwa klienta </Prtryld>
		<SafAcct> konto klienta </SafAcct>
		Informacje nieobowiązkowe – Podanie tych informacji nie jest obowiązkowe, lecz zalecane przez litewski CSD:
BUYR <BuyrDtls> Klient Uczestnika KDPW	SELL <SellrDtls> Klient Uczestnika KDPW	<Prtryld> nazwa klienta </Prtryld>
		<SafAcct> konto klienta </SafAcct>

2.3 WYKONYWANIE PRAW Z PAPIERÓW WARTOŚCIOWYCH

Wykonywanie praw z papierów wartościowych odbywa się za pośrednictwem LCVPD na zasadach określonych przez emitenta oraz procedury LCVPD.

Szczegółowa procedura obsługi walnego zgromadzenia przekazywana jest przez KDPW zainteresowanemu Uczestnikowi po uprzednim zgłoszeniu zapotrzebowania za opłatą określoną w Regulaminie KDPW.

2.3.1 WALNE ZGROMADZENIE

WZA - INFORMACJE PODSTAWOWE

Prawo do wykonania głosu	Na bazie rozliczonych transakcji na dzień ustalenia prawa (Record Date)
Dzień ustalenia prawa	Na 5 dni przed dniem WZA
Blokada akcji	Nie
Głosowanie przez instrukcje	Nie

LCVPD informuje KDPW o dacie i miejscu walnego zgromadzenia. Na podstawie informacji otrzymanych od uczestników, KDPW dostarcza do LCVPD listę osób uprawnionych do udziału i głosowania na walnym zgromadzeniu w formie ustalonej pomiędzy KDPW i LCVPD.

Lista akcjonariuszy uprawnionych do udziału i głosowania na WZA otrzymana od KDPW zostaje załączona do listy akcjonariuszy, którą LCVPD przesyła do emitenta.

Reprezentacja na Walnym Zgromadzeniu

Akcjonariusze (osoby fizyczne, reprezentanci osób prawnych), których intencją jest osobisty udział w Walnym Zgromadzeniu powinni okazać przy wejściu na Walne Zgromadzenie dokument tożsamości.

Głosowanie przez pełnomocnika

W przypadku reprezentowania akcjonariusza przez pełnomocnika niezbędne jest pełnomocnictwo.

Głosowanie przez instrukcje

LCVPD nie oferuje usługi Proxy voting.

2.3.2 WYPŁATA DYWIDENDY

DYWIDENDA - INFORMACJE PODSTAWOWE

Dzień ustalenia prawa (<i>Record date</i>)	10-ty dzień po WZA
Uprawnienia	Krąg uprawnionych jest ustalany na podstawie transakcji rozliczonych do Record Date
Wypłata dywidendy	Dzień wypłaty lub pierwszy dzień okresu wypłaty

Emitenci mogą dokonywać wypłaty dywidendy za pośrednictwem LCVPD, jednakże mają również prawo dystrybuować dywidendy samodzielnie lub korzystając z usług agenta płatniczego.

Płatności dywidend z akcji litewskich emitentów mogą być dokonywane w litewskich litach (LTL) lub EUR.

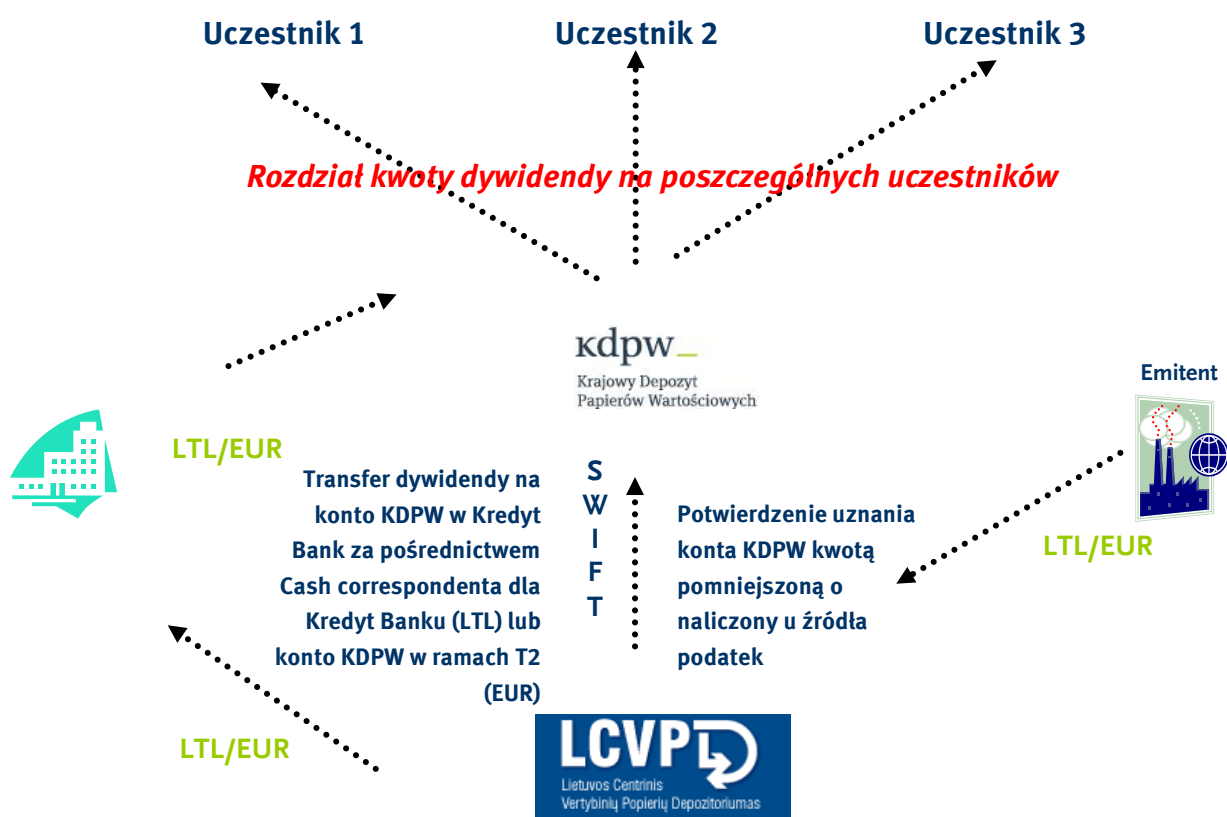
LCVPD informuje KDPW o szczegółach wypłaty dywidendy (w tym o wyznaczonym Record date) niezwłocznie po otrzymaniu odpowiedniej informacji od emitenta. Szczegóły dotyczące zasad i harmonogramu wykonania operacji przesyłane są w komunikacie SWIFT MT564 oraz MT658.

Na rynku litewskim dzień ustalenia prawa do dywidendy (Record date) przypada 10 dnia po WZA.

2.3.3 PROCEDURA WYPŁATY ŚRODKÓW PIENIĘŻNYCH

LCVPD przekazuje kwotę dywidendy w EUR na konto KDPW (w ramach systemu TARGET2), skąd środki rozdysponowywane są na rzecz uczestników KDPW. W przypadku wypłaty dywidendy w LTL środki pieniężne są transferowane na konto KDPW w Kredyt Bank za pośrednictwem właściwego banku *Cash correspondent* i rozdzielane na konta uczestników KDPW.

Procedura Wypłaty Środków Pieniężnych

2.3.4 ZASADY KOMPENSACJI POŻYTKÓW (MARKET CLAIMS)

Nie wykonuje się.